

gusta odpovedal odborništvu, zato namesto njega v odbor stopi g. Luka Jeran.)

Na to popraša g. predsednik, ako hoče kdo kaj omeniti ali poprašati zastran proračuna, in gosp. prof. dr. J. Ulaga popraša, kako je umeti v proračunu nastavljeno plačo za tajnika, ali se mu ima podeliti plača ali le kaka nagrada? Gosp. prvosednik odgovori, da se oni stavek od tistega časa jemlje v proračun, ko je tajnik še plačo dobival; te zdaj ni več; sedajnemu tajniku se je dala le majhna nagrada, in da bode sklepal o tej reči odbor v svoji prihodnji seji.

Gosp. dr. Zupanec vpraša: kako naj se ravna vprihodnje s premoženjem. Doslej so se kupovale obligacije zemljiškega odškodovanja; ali naj se vprihodnje tudi, ali naj se obrača drugače. Gosp. Robič želi, da se denar daje v hranilnico, in za viša števila naj se kupujejo domače, deželne obligacije, ne le tuje. Ko na to g. blagajnik razjasni, da se tako ravna že sedaj in da imamo skoro same deželne obligacije, se g. Robič spozna zadovoljnega o tem.

Gosp. predsednik dr. Toman popraša blagajnika: ali ima Matica raznih dežel obligacij, ali ima tudi metalike? Na to razloži blagajnik, da kar je darovanih, tiste so različne; kar je pa Matica jih kupovala, so le zemljiškega odškodovanja. Gosp. dr. E. Costa želi, naj ne kupuje Matica zmiraj istih pisem ali obligacij, ter nasvetuje, naj si pridobi kaj zastavnih pisem narodne banke na Dunaji, ker so ta pisma a) zanesljiva, najbolj gotova, in b) ker je boljše za Matico, da ima v svojem premoženju raznovrstna pisma. Gosp. Stare svetuje, naj Matica katerikrat za 200 do 300 gold. srečo poskusi pri kaki loteriji, morebiti jo zadene sreča. Gosp. L. Svetec se sklada z obema nasvetoma, češ, naj ravna Matica kakor previden gospodar, ki z raznovrstnim semenom obseje svoje zemljišče, da mu nese bolje zdaj to, zdaj to, in da naj odpre sreči kako okence; svetuje vrh tega tudi, da bi se morebiti smela vdeleževati Matica na pr. pri taki železnici, ktera ima svojo gotovo prihodnost. Ali dr. Costa kaže gledé na 21. §. Matičinih pravil, da taka početja ali društva nimajo še tiste varnosti, ktere je po zakonu treba sirotniškem imetku. — Gosp. dr. Toman izreče željo, naj se vprihodnje kupujejo ne le zastavna pisma narodne banke, ampak naj se nekatere dosedanjih obligacij va-nje spremenijo, in da si ima odbor določevati o tem, vendar popraša zbor, ako ima kdo zoper te nasvete, ki se bodo kakor želje občnega zbora naznanili Matičinemu odboru, in ne oglasi se nikdo.

Izmed posameznih udov se naposled oglasi g. Noli ter nasvetuje z ozirom na besede, s kterimi je g. prvosednik v začetnem govoru pozdravljal jugoslovansko akademijo v Zagrebu, naj se pozdrav Matičinih zbornikov do jugoslovanske akademije po prvosedniku telegrafično akademiji na znanje dá, kar ves zbor vstavši sprejame in odobri.

Naposled dá g. prvosednik dr. Toman hvalo vsem vpričnim, zlasti kteri so doslej delali Matici na korist, g. tajniku, blagajniku, knjižničarju in zapisnikarju; posebno še g. mestnemu županu, da nam je blagovoljno odprl mestno dvorano, gospodom rodoljubom, ki so iz daleka prispeli, in izreče presrečno željo, da bi se prihodnjih Matičinih zborov bolj vdeleževali rodoljubi v prid in na čast slovenskemu narodu!

Slovansko slovstvo.

* *Ruska slovnica za Slovence s čitanko* — že pred tremi meseci v „Novicah“ omenjena, je zdaj gotova; prišla je na svetlo pod naslovom, v poslednjem našem listu omenjenim. Tiskana je na Dunaji pri Mehetaristih

in obsega v obliki osmerke 172 strani; v predgovoru, 12 strani obsegajočem, gosp. založnik namen in potrebo te knjige razlaga; 37 strani obsega slovnica, 123 pa praktični del, to je, rusko berilo s slovensko prestavo. Ta, zadnji del je posebno važen in pisan v lahko razumljivem, navadnem slovenskem jeziku, prav, kakor „Novice“ pišejo. Rečeno je v „Novicah“ tudi bilo, da bo čitanki slovarček takih besed pridjan, ki po ruski kaj družega pomenijo, kakor po slovenski; pa ta slovarček se je iz posebnih vzrokov izpustil. Cena knjigi je le 85 krajcarjev (pri knjigarjih bo stala več). Kdor je želi, naj se obrne do založnika (gosp. Blaža na Reki); najbolj bi bilo, da se v vsakem kraju tisti, ki si jo mislijo naročiti, porazumejo in več iztisov vkup naroče, ker tako bi poštnina manj stala.

* *Kratki nauki za sadjorejo*. Spisal Drag. Ripšl, na svetlo dal Ludevik vitez Gutmansthal-Benvenuti. — Četrto leta je komaj preteklo, kar so „Novice“ napovedale to knjižico in jo priporočale našim sadjejem, in že je pokupljenih 1000 iztisov, da je trebalo napraviti drugi natis, kteri se danes naznanja slovenskemu svetu. Prodaja se 2. natis v bukvarnici J. Lercherjevi v Ljubljani po 10 kraje.

* „*Poturica*“ — se zove zanimiva zgodovinska drama v 4 činih, koja se vrši na zemlji hrcegovski in jo je spisal slavni Ivan Kukuljevič-Sakcinski. Prišla je ravnokar v Zagrebu na svetlo in utegne vrlo dobro gradivo biti za prevod v slovenščino, kadar pridemo do moči, predstavljati na gledišču velike igre.

* 1. zvezek v 17. listu „Novic“ naznanjenega obšloslovanskim interesom posvečenega časnika „Славянская Заря“ je prišel na Dunaji na svetlo, 2 pōli obsegajoč.

* „*Smluvme se!*“ — Tako — ali po naše „Pogodimo se!“ — se glasi brošurica, ki je ravnokar v Pragi na svetlo prišla in jo prodaja c. kr. vseučiliščina knjižgarna J. G. Calve-ova po 20 kr. — Napis te brošurice očitno kaže, da je njena poglavitna naloga porazumeti se s Čehi. Odkar so Magjari vkljub vsemu prizadevanju ogerske vlade z vslikom demonstrativno izvolili Lajoša Košuta v Vacovem za deželnega poslanca; odkar so se na Dunaji prepričali, da tirjatve magjarskih radikalcev posebno v finančnih zadevah presegajo vse meje, napeli so nemški časniki na Dunaji in v Gradcu nenadoma druge strune, spoznavši neobhodno potrebo, porazumeti se s prvaki česko-moravske federalistične stranke. V mnogih vodilnih člankih časnikov vsake vrste so tedaj razgovori o nepraktičnem nasprotovanju českih politikarjev in o kompromisu (porazumljenji) neprenehoma na dnevnem redu, se vé, da ne brez navadnega psovanja. — Knjižica „Smluvme se“ neznanega pisatelja, obsegajoča 7 strani, je prevod nemškega originala „Zum Compromiss“ sicer na krasnem velinovem papirji in v lepem rdečem zavitku, al prevod ni srečen; pisava mrgoli stilističnih napāk, jezik je brez nemškega originala velikrat popolnoma nerazumljiv. — Oziraje se na obseg ali stvar brošure, poje anonymus slavo politiki državnega kancelarja, povdarja posebno vspeh njegovega prizadevanja v zadnji francozko-pruski pravdi, opominja česki narod, „naj slovó dá dosedanjí, vsej državi škodljivi (???) opoziciji in naj se sprijazni z dovršenim dválizmom, kajti s federalizmom se je že brez vspeha poskušalo (!!!); ako se posreči opoziciji spodriti barona Beusta, mora priti absolutizem, državni bankrot in razpad Avstrije.“

Poglejmo pa, za katero ceno hoče pisatelj pridobiti česki narod za kompromis, kaj mu ponuja? Izreka željo, naj se narod zedini z vlado podpiraje narodno gospodarstvo in občno blagostanje, naj zida in zboljšuje šole, naj napravlja vzajemno z vlado nove ceste, železnice,

kreditne ustanove v pomoč malim posestnikom, naj skrbí za revno ljudstvo, da mu ni treba preseljevati se v takem številu v daljno Ameriko. Na te pogoje, pravijo lakonično „Národní Listy“, ne more česki narod resnobno odgovoriti; program českega naroda je temeljito osnovan in očitno izrečen v več adresah deželnega zbora; brošura „Smluvme se!“ žalibog! ne vé ali neče o njem ničesa vedeti. K temu dostavljajo „Národní Listy“ te-le pomenljive Riegerjeve besede v zadnjem deželnem zboru: „Ako nas kličejo v cislajtanski parlament zavoljo tega, da bi tamo bili protitežje (Gegengewicht) proti Magjarom in da bi pomagali vzeti jim, česar bi jim mi ne bili nikdar dovolili, za tako nalogo se lepo zahvaljujemo.“

Národne stvari.

Kako si nemški Štajarci národno ravnopravnost mislijo?

Nemški časniki prinašajo, da je okrajni zástop slovensko-bistriški na doljnem Štajarji izrekel enakopravnost (Parität) nemškega in slovenskega jezika, ter prosil naredbe, da bi se v ljudski šoli oba jezika enako učila. Vsled tega se je neki deželni odbor graški obrnil do c. k. namestništva, naj bi ukazalo labodskemu konsistoriju in c. k. okrajnim uradnijam, da bodo skrbele, da se enakopravnost obeh jezikov po južnem Štajarji že precej prihodnje šolsko leto vpelje, tako, da bo vsem otrokom mogoče nemščine se učiti, a nemški otroci da prejmejo ne samo prvi, ampak tudi dalji poduk samo v nemškem jeziku.

Ako je to res, kar časniki pišejo, bo to pač enakopravnost, ki le na eno stran visi, in ki se od tiste, že po cesarji Jožefu vpeljane naprave, ki je toliko let in let vsak napredek naše ljudske šole zadrževala, s pravim imenom germanizacija imenovane, niti za las ne razločuje!

Prosimo štajarske domoljube, da bi nam razložili, kaj je resnice v tej novici.

Dopisi.

Iz Haloz. R. B. — Haloški Slovenci razumniki, oziroma duhovniki, bivši dne 8. vel. srpna zbrani pri sv. Barbari na Belem o priliki duhovniške skupščine so sprejeli soglasno predlog: naj se mahoma razpiše darilo 50 gold. za najboljšo glediščino igro zgodovinskega zadržaja, in sicer „Svetopolkova oporoka“ (sloga; posamne paličke, breme zvezanih paličk), kar je s tem učinjeno. Krasnoslovni pisatelj ima lepo prilžnost ugodno se sprehajati v slavni dôbi Cirilovi in Metodovi, ter polagoma prestopiti k Svetopolkovi smrtni postelji, kjer naročuje slogo svojim trem sinovom. Po vsem delu mora veti iskreni národni duh, tako, da tudi segreva bralca ali poslušalca. Rok skladanju in pisanju seže do novega leta 1868. leta. Rokopisi naj se pošiljajo R. B-u. P. p. Zavrč.

Iz Haloz. R. B. — V pastirskem bogoslovju se nam je razkladalo, da se more od vsakega propovednika in govornika nekaj naučiti: ali stavnega ali konči nekavnega, to je, kar je treba posnemati, ali česar se more ogibati. Isto sme veljati o narodih, njih navadah, običajih, značajnosti in raznih drugih razmerah; vsak narod, da-si največi sovražnik, ima nek znak ali znakovke, kateri ga poveljujejo. Ne hotè navajati Lahov in njihove narodne značajnosti, njihove goreče ljubezni do svoje narodnosti in jezika, ktereга nikoli ne tajé, nego se ga poslužujejo v vseh mogočih okolišnih, omenjam v

tem krepki in vzorni primer oholih, Slovenom sovražnih in krivičnih Magjarov, kateri imajo svojo narodnost za največo svetinjo na zemlji, svojo domovino za najlepšo na vsem svetu; za to dvojico je pripravljen Magjar vse darovati, tudi umreti. Zato pa skoro ni primera, da bi se on potujil, da bi odpadel zatajivši svoj jezik, svojo narodnost; bi li se kaj takega pripetilo, sonarodnjaci bi mu rekli, da je znorel, da se mu kolesce vrtí v možganih. Oj bože mili! kamo sreče, da je dopuščeno o Slavenih poprek, a o Slovencih posebno posvedočiti toliko stalnost in narodno značajnost! Pogledavši povrhom v listove neukanljive zgodovine, ne moremo nego priznati, da je ogromna množina slovenskega naroda prepustivša jezik in narodnost postala tvarina, orodje in mastilo tujcem. Ne jemljé ozira na tožne razmere raznih slavenskih pokolenij spominjam samo Slovence. Kje je bila meja med Slovenci in Nemci pred tisoč leti? kje na Koroškem? in kje je danes? Te nezgode pripisujem sicer nesrečnim in neugodnim okolišnim, pa vendar tudi veliko krivnjo nosi nedostatek narodne zavednosti, narodnega ponosa. Toda prestopimo v novejšo dôbo; na koliko učiliščih, vsaj vseučiliščinih stolicah so sedeli in še sedé sinovi slovenskih mater, delajoči za tujstvo v tujem jeziku, ne zmenivši se svojih zapuščenih bratov, niti črtice za-nje s svojim pisalom ne potegnivši, ne mareči ničesar za slovenstvo, ne skrbeči po svojih sposobnostih in zmoglostih za dušni razvoj in napredek, kateri mora imeti narodno stalo; isto veljá o mnogobrojnih, nekoliko priletnejših pravniki, da ne govorim o celih kopah, saj karavanah odpadlih slovenskih uradnikov in nekterih duhovnikov na Štirnem, o nevednih mestjanih, ljudskih učiteljih, o kmetih, zlasti županih, kateri se dajo za nos voditi strastnim nemškutarjem. Res o toliki abotnosti in grozovitni sramoti svet nima primera v Evropi, da bi zlasti obilo sposobnjakov zapuščalo narodno slovensko zastavo, ter prestopalo v sovražniški tabor, kjer služi namenom druge narodnosti. Vozeči se po železnici opazuješ, da vsak človek s svojim sonarodnim tovaršem se razgovarja v narodnem jeziku, le Slovenec se rad napenja po nemških kolomerih razkrivati svoje misli. Sčednimo se vendar, ne bodimo gnjusna iznimka v omikanem svetu, marveč kažimo se, nalik naobraženim inorodnikom, ponosni svoje lepe in mile besede v vsakem društvu na Slovenskem, zahtevajmo po zakonitem poti vselej brez straha svoje pravice, bodi si ured te ali one vrste. — Kaj bi p. Lah ali Magjar rekel, če bi mu okrajni zástop postavljen za laški ali magjarski okraj vse dopisoval in naročeval v nemščini? Ptujski zastop je izvoljen za 43 tisoč Slovencev, in glej, odbor se drzne, kakor okrajni ured, vsa naročila pošiljati v nemškem jeziku.*) Je li tako ravnanje pravo? je li pravično? Tako slovenski iznejeverjenci rovajo z dvoreznim nožem v svojem mesu, na svojo in naroda sramoto in pogabo, čikoši in kanasi jih devljejo v sramoto. Magjar se bori za celokupnost ogerske države, ne gledé na raznorodnost; Slovenci pa samo zahtevajo skupnost vseh zdržema živočih Slovencev, in še tega nam ne privoščijo. Naša naloga bodi skrbeti, da se nijeno dete več ne potuji, da se nam nijena gruda zemlje ne odvzeme. — Za besedo Krempeljnu na čest 1. kimovca obhajati se imajočo dobili smo med drugimi prekrasno glediščino igro „Samo“ prvi slovenski kralj, kateri je pri-sojeno prvo darilo; tudi druge priprave se marljivo

*) Lani smo o važnih dogodbah prebirali na županskih stenah viseče „cesarske razglase“ natisnene v slovenskem jeziku; uredniki in drugi enake vrste možaki pa nam Slovencem hočejo samo nemščino polagati, ktere naš narod ne razume in je razumel nikoli ne bode.